

vilde han arbejde for. Den Glæde, vi Kjøbstadsrepræsentanter ellers kunde have følt ved at modtage en Erklæring fra Ministeren om, at han vilde støtte et Forslag til Fordel for Kjøbstæderne, kom ikke tilstede af den simple Grund, at vi alt dengang vidste, at det var aldeles ugjærligt at danne en særlig Kjøbstadskreditforening for smaa Eiendomme. Naar det har vist sig at være meget besværligt at skabe en saadan Kreditforening for Landet — det viser sig jo, at den for Ærne er hensygnende —, vilde det i Kjøbstæderne, hvor Tallet for de Eiendomme, der naae 4,000 Kr., er forholdsvis mindre end paa Landet, være aldeles ugjærligt at skabe en saadan Kreditforening. Da Byraadene skulde afgive deres Erklæringer, maatte det være klart for dem, at Erklæringerne ikke vilde faae noget praktisk Resultat. — Det er rigtigt, at Loven forsaavidt ikke vilde have samme Betydning for Kjøbstæderne som for Landet, som den vilde komme langt Færrere til Gode i Kjøbstæderne, men jeg kommer stadig tilbage til, at jeg kan ikke se, hvorfor Smaaafolk i Kjøbstæderne, fordi de ere færre end Smaaafolk paa Landet, ikke ligesaa vel som disse skulle nyde Godt af en saadan Foranstaltning.

Udsig: Den ærede Minister bekræftede fuldtændigt, at Husmandskreditforeningen for Distrikterne maatte siges i Virkeligheden ikke at være levedygtig, saaledes som den nu er. Det var meget slette Udsigter, der efter de Oplysninger, han gav, maatte stilles denne Forening. Jeg kan nu virkelig ikke tro Andet, end at det under saadanne Omstændigheder vilde være det Naturlige at bære sig ad paa samme Maade i dette Tilfælde, som man vilde gjøre i andre lignende, nemlig at se at faae dette Institut saasnart som muligt bragt ud af Virksomhed, bragt til at standse og at livvidere. Det er ganske vist, at det vilde medføre Omkostninger for Staten. Disse Mænd, som nu ere komne ind i denne Kreditforening, have jo gjort sig et grundet Haab om, at denne Forening stod under Statens Protektion, og der maatte da sørges for, at de ikke lede væsentlige Ulemper ved en Standsnng af Foreningens Virksomhed. Dette vilde jo medføre, at Staten maatte bidrage til at lønne en Administration for disse paagjældende Aaen — man kunde ikke forlange, at en Situation strax skulde finde Sted —, men det er dog et stort Spørgsmaal, om dette til Syvende og Sidst vilde være dyrere for Statskassen, end det vil blive, naar man udvider Foreningen saaledes, som det nu er paatænkt ved at trække de større Eiendomme ind derunder, thi det medfører jo direkte Udgifter for Staten, det medfører Udgift til Lagation af disse

Eiendomme. Hvor meget dette nu vil belæbe sig til, hvor store Udgifterne derved vilde blive, skal jeg ikke kunne sige; ogsaa i denne Henseende mangler jeg Oplysninger ved de Forslag, der ere fremkomne. Det ses ikke, hvor store Udgifter Statskassen allerede har haft ved Lagationer med Hensyn til de Eiendomme, der nu ere optagne i Foreningerne, men dersom Tilgangen bliver meget betydelig, vil det jo maasse kunne blive ikke saa ganske Lidt; det lader sig jo i Virkeligheden ikke forud beregne. Jeg tilstaar, at adskillige Uttringer, som ere fremkomne her i Salen fra andre ærede Medlemmer, vække særlig Betænkelighed hos mig med Hensyn til denne Lov. Der er nemlig blevet ytret, hvorledes man haabede ved denne Udvidelse af Kreditforeningerne at kunne bringe den aarlige Udgift for Interessenterne ned fra $5\frac{1}{6}$ pCt. til 5 pCt. — maasse endnu lavere, det veed jeg ikke saa nøie —, men i saa Fald er der jo ingen Tvivl om, at der vil komme en meget stor Tilgang til disse Foreninger, thi da vil jo den Fordel, som de her vilde faae, at de have Lagationerne frit, komme til at være Betydeligt i Vægtfaalen. Saaledes som Forholdet nu stiller sig, er der altid en Modvægt i den høie aarlige Udgift af $5\frac{1}{6}$ pCt., idet der nemlig i de andre Kreditforeninger nu i Almindelighed kun gives 5 pCt. Hvilken Udvidelse det hele Forhold vil faae, kan man ikke vide. Jeg vil nu slet ikke tale om den Udvidelse, som det ærede andet Medlem for 8de Kred. (Breinholt) stillede i Udsigt, idet han mente, at Idealet vilde være, at denne Lov blev udstrakt ikke blot til de Eiendomme, der haave en Lagationsværdi af i det Højeste 6,000 Kr., men at den skulde udvides til samtlige Ländets Eiendomme. Ja, det vilde ganske vist være en Lighed for Loven, men jeg tilstaar, at det dog svimler Noget for mig ved den Tanke, at Staten saaledes skulde gaa i Kaution for samtlige Landets Eiendomsbesiddere. Jeg betragter Loven af 1880 som et lille Stykke Socialisme; men jeg negter ikke, at, dersom det ærede Medlems Tanke skulde blive bragt til Udførelse, da vilde vi være helt inde paa den mest omfattende og mest vidtgaaende Socialisme.

S. Pedersen: Det har unegtelig noget Egget ved sig, at der, to Aar efter at der er udgaaet en Lov, fremkommer Forslag til Forandring i den og det i et Punkt, som allerede dengang, da Loven forelaa for to Aar siden, var meget omtvistet; men paa den anden Side er det ogsaa meget forklarligt, da man dengang bevægede sig paa et Omraade, der var nyt, og hvor man saaledes kun ad Forsøgsveien kunde komme til at gjøre Erfaringer, der kunde bekræfte, om den ene eller den anden Anskuelse, som dengang kom til